

Gevelbehandeling

Schoonschrijven of schoonmaken en beschermen?

Jarenlang werd er gesproken over gevelreinigen. Maar eigenlijk hebben we het over gevelbehandeling. Reinigen is hier slechts een onderdeel van. Er moet niet alleen worden gestreefd naar symptoombestrijding, maar bij een professionele aanpak dient ook te worden gekeken naar de veroorzakers van de ongewenste vervuiling/verwerking.

Als dan ook nog eens op specifieke detailleringen als rollagen en daktrimmen wordt gelet, wordt al snel duidelijk, dat alleen reinigen in die gevallen niet voldoende is, maar dat ook moet worden overwogen om bepaalde detailleringen aan te pakken.

Chinese snorren.

Let bijvoorbeeld eens op de plaatsen waar daktrimmen elkaar 'ontmoeten'. Onder die aansluitingen ontstaan vaak zogeheten 'Chinese snorren', bestaande uit algen en mossen. En onder rollagen van nieuwbouwwoningen zien we vaak uitbloeiingen ontstaan. Alleen al over deze twee vervuilingoorzaken kunnen enkele artikelen worden geschreven, aangevuld met herkenbaar feiten/fotomateriaal. En weer moeten we dan concluderen: "Op de tekentafel regent het nooit, maar in de praktijk regent het problemen." Als er tijdens het ontwerpen geen aandacht is besteed aan deze gevoelige detailleringen, kunnen we in elk geval, alvorens over te gaan tot een 'facelift', ook deze detailleringen bij de beoordeling betrekken en daar waar nodig, aan te pakken c.q. te verbeteren. Pas dan kan worden gesproken over een duurzame gevelbehandeling. Een duurzame behandeling is trouwens iets anders dan een dure behandeling. Die Chinese snorren onder de daktrimmen en aansluitingen van afdekkers zijn niet alleen visueel uiterst onaantrekkelijk maar hebben ook nog een desastreuze invloed op het voegwerk. Algen en mossen scheiden tijdens de groei zuur af. Dit zuur tast het alkalische voegwerk aan zodat we kunnen stellen: 'Voegen verdwijnen waar algen en mossen verschijnen'.

Een kwestie van details

In veel gevallen hebben we te maken met detailleringen die van invloed zijn op het aanzien van de gevel. Daarnaast wordt bij het ontwerp van een bouwwerk nog te weinig gekeken naar de specifieke eigenschappen van de gekozen gevelmaterialen. Als we alleen al bedenken uit hoeveel gevelmaterialen we tegenwoordig kunnen kiezen. Nederland is van oorsprong een echt 'baksteenland'. Tegenwoordig kan alleen al worden gekozen uit ruim 3.000 soorten baksteen. Ook andere gevelmaterialen zoals aluminium en kunststof hebben evenwel een niet meer weg te denken plaats veroverd.

Bij het ontwerpen van een bouwwerk zou meer moeten worden gekeken naar de specifieke, vooral esthetische, eigenschappen

Op de tekentafel regent het nooit, maar in de praktijk regent het problemen

van de desbetreffende gevelmaterialen. Er zou een sterkte-zwakteanalyse moeten worden gemaakt van het gekozen gevelmateriaal in relatie tot de gekozen detailleringen. Te vaak nog wordt de invloed van hemelwater op een gevel zwaar onderschat. Een wandeling door een willekeurige woonwijk in Nederland met woningen van pakweg 10 jaar oud, kan duidelijk maken, wat wordt bedoeld. Veel, oorspronkelijk lichtgekleurde, steensoorten vertonen dan al een zwartgrijze vergrauwing.

Goede bedoelingen

U kent ongetwijfeld het gezegde: "Als stenen konden spreken". Het is misschien maar goed, dat dit niet het geval is. Ze zouden hun ongenoegen over de vele mis-handelingen van de daken schreeuwen. Te vaak nog wordt een gevel 'aangepakt' door lieden die zijn gewapend met goede bedoelingen (en zelfs daar ontbreekt het soms aan), maar niet worden gehinderd door enige professionele kennis van het te behandelen gevelmateriaal. Baksteen is baksteen, wordt nog wel eens gezegd, maar niet elke aroma in de soep is Maggi en niet elke margarine is Blue Band. Daarnaast hebben we ook nog eens te maken met het 'verbindingsmateriaal' tussen de stenen, de metsel- en voegmortel. Vaak wordt door eigenaren/bewoners opgemerkt, dat het voegwerk er nog goed uitziet. Maar een simpele test, uitgevoerd met de zogeheten Pendelhamer van Schmidt, maakt duidelijk, dat die kwaliteit nog wel eens te wensen overlaat.

Beschermen

Over het hoofdstuk 'beschermen' wordt veel gesproken, maar ook hierover bestaan veel misvattingen. Er wordt gesproken over hydrofoberen terwijl impregneren wordt bedoeld. Hydrofoob is dan wel waterafwijzend, maar dat is een coating/verfsysteem ook. Met impregneren hebben we een andere behandeling op het oog. We kunnen het enigszins vergelijken met onze huid; vloeistof mag niet naar binnen treden, maar damp moet wel naar buiten kunnen. Anders gezegd, we moeten wel kunnen zweten. En impregneren is een **dieptebehandeling en geen oppervlaktebehandeling**. Als we het goed willen zeggen dan spreken we over het **impregneren** van een gevel met een hydrofoberend middel. Wanneer een gevel op de juiste wijze en met het juiste middel wordt behandeld, kan worden gesproken over een duurzame bescherming over een lange reeks van jaren. Hierbij moet worden bedacht, dat impregneren niet is bedoeld om van slechte gevels, goede gevels te maken. Impregneren is bedoeld om goed gevelwerk duurzaam te beschermen. De Ondernemersorganisatie Schoonmaken Bedrijfsdiensten (OSB) heeft onlangs enkele informatiebulletins/flyers uitgegeven, waaronder een exemplaar over impregneren.

Aluminium

Ook bij aluminium wordt, gelijk als bij andere bouwmaterialen, nog wel eens vergeten dat er sprake is van een grote diversiteit, waarbij de naam aluminium als ver-

Voegen verdwijnen waar algen en mossen verschijnen

zamelnaam/paraplu moet worden gezien. Aluminium is een fraai product en heeft ook als constructiemateriaal een niet meer weg te denken plaats veroverd. Daarnaast bestaan er tientallen andere toepassingen die we in het kader van dit artikel buiten beschouwing laten. Tegenwoordig kunnen we kiezen uit honderden soorten aluminium die geschikt zijn als gevelmateriaal. Zowel in kleur als in samenstelling is er keus te over. Sommige soorten zijn voorzien van een verf- of coatingsysteem, terwijl andere soorten in kleur zijn geanodiseerd. De samenstelling van een anodiseerlaag kan dus aanmerkelijk verschillen. Enkele belangrijke aspecten van

Henk Mulder

een anodiseerlaag zijn onder meer de hechting, hardheid, slijtvastheid en porositeit. Ook wordt in veel gevallen aluminium voorzien van een zogeheten Plastisol-laag. Het uiterlijk doet dan enigszins leerachtig aan. Anderen spreken over een perkamentstructuur.

Kennis

Samenvattend mogen we stellen dat aluminium, naast de bestaande gevelmaterialen zoals bak- beton- en kalkzandsteen, voor wat betreft duurzaamheid, zeker een plaats heeft verdiend. We moeten ons dan wel realiseren dat de duurzaamheid sterk wordt bepaald door de wijze waarop het materiaal wordt onderhouden. Het reinigen en beschermen van aluminium gevelmateriaal moet worden overgelaten aan professionals. Het blijven roepen van 'onderhoudsvrij' zal leiden tot een kortere levensduur. Alleen mensen die beschikken over de nodige kennis en middelen zouden aluminium gevelmaterialen mogen/moeten behandelen. Mensen die weten wat de invloed van zuur en alkaliteit is en hoe dit door middel van zogeheten inhibitoren kan worden beïnvloed. Mensen die weten dat fluorwaterstofzuur **nooit** mag worden toegepast op geanodiseerd aluminium. Na zo'n behandeling is er namelijk van een anodelaag geen sprake meer. Ook is het mogelijk om geanodiseerd aluminium duurzaam te beschermen met een uv-bestendige, transparante coating. Goede aluminium gevelmaterialen worden op professionele wijze geproduceerd. Laten we er dan ook op een professionele wijze mee omgaan.

Dit artikel kan worden gezien als een 'inleiding' op de boeiende materie die wij willen samenvatten met de naam 'Gevelbehandeling'.

Henk Mulder
henk.m.advies@planet.nl

Henk Mulder is consultant building maintenance. Hij is actief betrokken bij de activiteiten van OSB Platform Gevel. Op www.osb.nl -> platform -> gevel treft u kennispublishaties over gevelbehandeling. Henk Mulder was op 14 mei j.l. een van de sprekers op het congres 'Verantwoord gebouwonderhoud' in het NIBC in Nieuwegein tijdens de glazenwassers- en gevelreinigersvakbeurs 2009 waar ruim 100 VvE'en op uitnodiging van VvE Belang bij aanwezig waren. Meer informatie: www.verantwoordgebouwonderhoud.nl